

Setkání u studny

Převod materiálu
Lenka Ridzoňová
Pořadí v lekci
22

Téma

Ježíš přišel pro všechny. Slovo se stává studnou života.

Cíl

- Dělá si uvědomí, že víra je tak důležitá jako voda, když máme žízeň.
- Dělá si uvědomí, že před Pánem Bohem si nemusíme hrát na dobré a dokonalé lidi.
- Dělá si uvědomí, co to znamená se setkat s Ježíšem.

Pro učitele

Biblický text: J 4,1–30

Výkladové poznámky

Pro výkladové poznámky jsem použila knihu bratra Johna z Taizé: **Setkání u studny**. Záměrně jsem v poznámkách nechala otázky, které jsou určené více nám, dospělým učitelům nedělní školy, abychom se zamysleli (také) nad svou vírou, nad tím, co je jejím zdrojem.

Studna: Pramen života, shromaždiště, místo konfliktu (starozákonní spory o studnu — příběh o Izákovi), místo smíření, místo setkání (zvl. muže a ženy — např.: služebník Abrahamův se u studny setkal s budoucí ženou pro Izáka; setkání Jákoba a Ráchel).

1–3: **Bůh na cestě, putující** (ne/jen Bůh „nahodě“).

4: **Musel projít Samařskem.** Výraz, že Ježíš něco „musel“ nebo něco nějak „muselo“ být, je v evangeliích zastoupen. Mluví se zde o Boží vůli a Ježíšově poslání a poslušnosti. Jeho cesta tudy vedla mj. proto, aby se mohl setkat se Samařankou a pomoci jí. Židé a Samařané — znesváření bratři; v oči Židů jsou Samařané méně cenní. Ježíšova přítomnost v Samaři — snaha o odstranění dávného rozkolu severu a jihu.

5–6: **Ježíš je unaven: Bůh vstupuje do lidských podmínek, účast na našem životě.** Je kolem poledne — touto dobou se ke studni nechodí, je moc horko (žena tam asi jde proto, aby se nesetkávala s lidmi, kteří jí pohrdají)

7a: **Samařanka.** Je úplně jiná než Nikodém předchozí kapitoly. Ze života, který Ježíš touží přivést, nabídnout, není nikdo vyloučen. Ježíš přišel pro všechny, pro jednoho každého člověka konkrétně.

7 b–8: **Hlad a žízeň — zadarmo v Samaři učedníci nic nedostanou, jdou nakoupit.** Ježíš přijal za vlastní lidskou žízeň (pak i na křesťany). Otázka: Po čem žijeme (pro sebe, pro církev, pro svět)? Žádá po mně Bůh něco? Je možné tyto touhy naplnit? Uvádí se zde do pohybu proces smíření — Židé a Samařané; muži a ženy (Bible se nezaměřuje tolik na jednotlivce jako na vztahy). Otázka: Jak je v textu vyjádřeno odpuštění? Otázka: Jaké kolem sebe vidím rozdělení? Jak to udělat, aby má prosba o odpuštění nevedla k ponížení

druhého ?lov?ka, ale k posílení d?stojnosti?

9: **Údiv — ?lov?k schopný údivu je otev?ený pro nové v?ci.** Opakem víry není až tak váhání a pochybnost, ale spíš p?esv?d?ení, že mám na všechno odpov??.

10: **Nabídka zm?ny hodnot; prom?na z dávání na dostávání, žena zjiš?uje, že je mnohem d?ležit?jší prosit a dostávat, než dávat.** Otázka: Jsme schopni ?íct (t?eba nev?ícímu ?lov?ku), co nám B?h dává? Lidé ?asto vidí Boha jako toho, komu musí n?co dávat, n?co pro n?j konat, náboženství vnímají jako úsilí. P?itom ale dává B?h (Syna, život, VP). Projevuje se zde janovská hra se slovy.

11–12: **Údiv se m?ní ve zv?davost.** Otázka po Ježíšov? p?vodu, po jeho identit? (kdo jsi? jsi snad v?tší než Jákob?).

13–14a: **Žíze? bude kde uhasit.** Ježíš ne?íká, že lidské touhy jsou špatné, ale ukazuje jejich hlubší rozm?r.

14 b: **Jan 3,34 — vylití daru Ducha v plnosti.** Duch svatý definitivn? zprost?edkovává skute?nost živého Boha.

15: **Modlitba — prosba, abych nem?la žíze?, uv?domila si svou žíze?.** Otázka: Jsou v našich modlitbách naše vnit?ní p?ání a touhy? Jaké biblické texty pomohou vyjád?it tuto touhu, resp. modlitbu?

16: **Zavolej svého muže.** Víra nemá odd?lovat od bližního. Otázka: P?ibližuje mne víra k mým nejbližším, nebo m? od nich vzdaluje?

17–18: **?ekla jsi pravdu.** Od Ježíše žena neslyší ani jedno negativní slovo (hodnocení jejich vztah?).

21: **Ctít.** Už nebude t?eba náboženských povinností (chodit na posvátná místa, ob?tovat...).

23–24: **V Duchu a v pravd?.** Pravda jako opak neúplnosti — podle Jana: Duch zde zastupuje Boha a zejména Ducha svatého. Pravda je Boží zjevení v Ježíši Kristu — jediná cesta, jak uctívat v Duchu a pravd?, je získat od Ježíše dar živé vody — pak jsme schopni odpov?d?t (stát se odpov?dnými v?ícími; víra je odpov??). Otázka: Co se m?ní v mém život?, pokud si uv?domím, že B?h m? za?al vyhlížet ješt? d?ív, než jsem ho za?al hledat sám?

27: **P?edávání víry není jednostranné, ti, kte?í evangelizují, jsou také evangelizováni.** Otázka: Co jsem získal od lidí, kterým jsem pomohl, s kterými jsme sdílel víru?

31–34: **Pro Ježíše je pokrmem jeho ?innost, sytí ho n?co d?lat.** B?h je láska; rozdává se do krajnosti, lidskými m?ítky: B?h nemá rozum, B?h je šílený láskou.

28–30: **Žena se stává apoštolkou, sv?dkem.** V?dro (jako jinde sít? rybá??) je náhle symbolem starého života, už je nepot?ebné. Jít v Ježíšových stopách znamená neustále zjednodušovat sv?j zp?sob života. Otázka: Co v mém život? zaujímá roli v?dra, sít?? Sv?dkové se nesnaží p?itáhnout k sob?, ale k Ježíši Kristu.

Úskalí

Zvlášt? pro menší d?ti je t?eba p?íb?h zjednodušit, ?ím mén? postav, tím je to p?ehledn?jší. Úskalím (jako ostatn? ve v?tšin? vypráv?ní) m?že být rozhodnutí, co vynechat, ?emu se v?novat.

Odkazy

John z Taizé: *Setkání u studny*. Kostelní Vyd?í: Karmelitánské nakladatelství, 2011.

Odkazy na starší p?ípravky, pracovní materiály a další najdete pod textem úlohy.

Pro děti

Předškoláci

(Podle starší píruky Církevní rok.) Na úvod nechat děti zahrát nějakou buhací hru nebo je nechat udělat rychle nějaký úkol — deset žabáků, pár děpů, desetkrát skočit „panáka“ s upažením a připažením. Úelem je, aby se děti trochu zadýchaly.

Má tady někdo žízeň? Proto je tu džbán s vodou! Je dobrá, chladivá. Lově se jí může pořádně napít nebo si s ní třeba opláchnout obličej, když je unavený nebo je mu moc velké horko.

Kdy míváte největší žízeň? (Po bhaní, v sauně, když má lově teplotu, v létě na sluníku, na poušti.)

Velikou žízeň má lově na poušti — ta je samý písek, nikde žádný stín, vedro, uff. *(Ukázat dětem obrázek pouště — možnost doptat se, kdo byl třeba někdy u moře — poušť je jako pláž bez moře.)*

Na poušti se lově nejvíce potřebuje napít, ale kde vzít vodu? Potoky ani řeky tu moc netečou! Voda se řerpá ve studni. *(Ukázat obrázek studny, vysvětlit, jak se to dělávalo v Ježíšově době.)*

Postavíme si takovou studni taky! *(Postavit ohrádku z kostek kolem džbánu s vodou nebo dát na dno modrý papír/šátek.)*

Představte si, že jsme na poušti. Kdo bude potřebovat vodu ze studně, aby se napil? *(Já, vy, ale taky tihle všichni na obrázcích.)*

Všichni potřebují vodu, aby je nebolela hlava, aby mohli skákat a radovat se, aby mohli žít. Bez vody to nejde. Bez něho ještě ne? *(Bez jídla, spaní, rodičů, vzduchu... opatrně návrhy komentovat — bez požití to jde, ale třeba bez lásky ne.)*

Ježíš takhle jednou seděl u studny a povídal si s jednou paní o vodě. Věděla, že bez vody to v životě nejde a taky že dá spoustu námahy vodu nanosit domů — vodovod s kohoutky neměla! Ježíš jí ukázal, že on sám je něco jako voda. Když máme žízeň, potřebujeme vodu. A když nás něco trápí nebo když se něčeho bojíme, potřebujeme Ježíše, aby nám pomohl. Všichni — já, i vy, i ti na obrázcích.

Na závěr by byla vhodná jednoduchá modlitba, např. díky za vodu a díky za Ježíše, který je tu pro všechny.

(V případě, že jsou děti opravdu úplně malé, je možné zřstat jen u stavění studny a u toho, že žízeň máme všichni stejnou a všichni stejně potřebujeme vodu.)

Pomůcky: Džbán s vodou a sklenice, obrázek studny, kostky, obrázek pouště, obrázky křesťanů různých denominací i barev pleti, modrý papír nebo šátek.

Hry s vodou: Přenést plný kelímek vody co nejrychleji. Přelit sklenici vody po lžičkách do jiné sklenice.

Mladší školní děti

V poledne je v Samařsku horko. Lidé, pokud nemusí, jsou zalezlí někde doma nebo ve stínu, těžkou práci dělají raději ráno nebo později odpoledne. Také pro vodu se chodí ven. To se u studny sejdou všechny ženy z okolí a popovídají si.

Když Ježíš s učeníky procházel Samařskem, u městečka Sychar se zastavili u studny. Studni se říkalo Jákobova. Blížilo se poledne, učeníci odešli do města něco nakoupit. Ježíš byl unavený a posadil se

u studny.

Přišla nějaká žena.

Byla jediná, kdo chodí v poledne. Ona by ráda byla s lidmi, těšilo by ji potkat u studny sousedky...

Ale — ona je mimo, vyžena, neberou ji. Nestojí o pohrdavé pohledy a nepříjemné poznámky. Nejraději by zůstala doma, ale potřebuje vodu. Tak moc potřebuje vodu... Voda je život...

Dnes ale není u studny sama. Je tu nějaký muž. Muži pro vodu normálně nechodí.

Je to Žid. Ježíš.

„Dej mi napít, ženo. Potřebuji od tebe vodu.“

„Ode mne? Od Samařanky? Od ženy, kterou všichni pohrdají?“

„Ano, od tebe.“

Žena pomalu zvedá hlavu, až se dívá Ježíši zpřímě do očí. Ten muž ji bere vážně, v jeho pohledu není pohrdání ani odsudek, mluví s ní jako s člověkem.

Už dlouho se nikomu do očí nedívala. Měla strach.

„Vždyť ani vřtro nemáš, čím bys tu vodu nabral? Tuhle studnu tady máme už od samotného praotce Jákoba. Ta stejná voda je tady zdrojem života pro lidi i zvířata už spoustu generací.“

(Později ta žena pochopí, kdo ji žádá o vodu. Bůh, který je člověkem. Říká té ženě, že Bůh sám jí může dát vodu života.)

„Ta voda ode mne by ale byla jiná. Po ní už bys neměla žíze.“

„Jak neměla žíze? Už bych nemusela chodit ke studni? To bych byla ráda. Voda je těžká a navíc se tady setkává člověk se sousedy.“

(Ta žena je stejně nechápavá jako byl poslední Nikodém, který nechápal, jak by se člověk mohl znovu narodit.)

„Zavolej svého muže,“ řekne jí Ježíš.

Žena se zarazí. Ona přece...

„Nemám muže.“

„Tos řekla pravdu. Měla jsi už přť muž? a ten, kterého máš teď, tvůj muž není.“

Žena se lekne. Odkud to ten člověk všechno ví? On je snad opravdu prorok? Ví ty věci od Pána Boha?

„Pane, já víím, že jednou má přijít mesiáš, poslaný od Boha. S ním se má všechno změnit. Ale to bude až jednou... Nebo už s tím nějak souvisíš? Už dneska s tebou se může něco změnit?“

„Nabízím ti takovou vodu, která může tvůj život změnit už teď. Sice budeš dál muset chodit pro vodu na pití ke studni, s tím ti nepomůžu, ale budeš se víc usmívat, budeš se těšit na nový den, možná najdeš i odvahu se tady potkávat se sousedkami. Pán Bůh ti odpouští, co jsi dělala špatně. Můžeš chodit se zvednutou hlavou,“ zkouší to ženě Ježíš vysvětlit.

Žena tomu úplně nerozumí, ale tuší, že se něco mění.

Přemýšlí: „Pán Bůh mě má rád. To nebylo náhodou, že jsem se tady s tím mužem potkala. Speciálně za mnou ho Pán Bůh poslal... Jsem pro něj důležitá. Ta divná žízeň, smutek, strach, co bylo ve mně, je pryč. Mám radost, musím to říct dalším lidem. Taky by se měli s Ježíšem potkat.“

Starší školní děti

Pro ženu bylo důležité setkání a rozhovor s Ježíšem. Jsme schopni nějak formulovat, jestli nám víra, chození do kostela, modlitba... něco dává? Co? Dá se o tom nějak někomu (zvenčí) říct?

Vymyslete, na co byste lidi mohli pozvat do kostela. (Podobně jako žena šla lidem říct o svém setkání s Ježíšem. Bylo pro ni důležité a chtěla ostatní taky pozvat.)

Přesah

(Může například posloužit i jako úvod k hodině s některou z věkových skupin.)

Téma: voda

Napište na velký papír nebo tabuli slovo voda, pište ke slovu asociace. Případně je můžete i třídit: pozitivní/negativní (záplavy)/voda v kostele (kromě křtu třeba také uklízení, vařeníaje apod.)

Rozebrání na začátek hodiny

Každé dítě se představí slovy, co by bylo, kdyby bylo voda: Kdybych byl voda, tak bych byl... (déšť, rybník, záliv moře, příboj, ledovec, potopa...)

Aktivita — hra

Přijďte s hodným těžkým batohem, který skoro neunesete.

S takovým batohem chodíme dost často. Takový batoh s sebou táhla ta žena. Kvůli němu se na ni dívali okolní lidé ušklíbavě. (Přitom ale sami měli svoje batohy taky plné těžké.)

Na ženu se lidé dívali skrz prsty, pravděpodobně byl její život dost komplikovaný, leccos asi pokazila. Bylo pro ni důležité, že ji Ježíš neodsoudil. Ani nás neodsuzuje, i když děláme něco špatně. V kostele nebo při modlitbě o svých chybách můžeme Pánu Bohu říct, říká se tomu vyznání vin. Vina je něco, co nás tíží jako kámen v kapse nebo těžký batoh. Odpuštění je velké odlehčení. To žena z příběhu zažila.

I děti většinou vědí, že občas udělají něco špatně. Děti mohou dostat každý kámen, který chvíli drží v ruce a přemýšlí, co udělaly špatně, pak ho mohou hodit do našeho velkého batohu.

Ztěžka s batohem dojdeme k pomyslné studni. Zde ho můžeme odložit.

Pomůcky: Těžký batoh (plný kamení nebo něčeho jiného) a další kameny vedle něj.

Poté můžeme hrát s dětmi hru *Na důležitost*:

Děti sedí v kruhu, jedna židle je volná. (Uprostřed kruhu může být odložený ten batoh s kamením.) Dítě, které má napravo od sebe volnou židli, řekne, aby si vedle něj sedlo jiné dítě, protože...

Chci, aby si vedle mě sedl Adam, protože hezky zpívá...

Cíl hry: Dřti uslyší, co se někomu jinému na nich líbí, na co je dobré... (obdoba toho, co zažila žena: Ježíš si jí cení.)

V posledních letech, kdy zažíváme sucha, se o vodě mluví víc než dřve. Její dostatek není samozřejmostí. Povídejte si s dětmi o tom, na co všechno je voda potřeba a jak by se s ní dalo více šetřit.

Liturgie

Písně

Před tvou tvář, Pane (SV 276); *Kráťel krajem poutník* (SV 163); *Pán Bůh je láska* (EZ 203)

Biblický text k zapamatování

Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. (J 4,14)

Rituál

[Na plakátu](#) společně hledejte obrázek, který symbolizuje dnešní vyprávění.

Zapalte svíčku jako znamení světla, chýťte se kolem dokola za ruce a opakujte ři zpívejte refrén „Ty jsi hoden žehnání a chvály, tvoji moc a sílu slavíme. Před tebou se Pane Kriste, Kráť kráť, dobrovolně skláníme.“ (SV 215, EZ 632)

Na začátku setkání můžete recitovat úvod Janova Prologu (J 1,1): Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh.

Okénko do bohoslužeb

Přihlaste se, kdo jste dnes ráno: umyli si obliťej — osprchovali se — došli si na záchod — pili k snídani řaj nebo kávu — oblékli si vyprané řaty...

Potě ukažte pětilitrový kanystr (nebo několik plastových lahví) a zeptejte se, komu stařilo takové množství vody.

(Na internetu je například tato informace: Těmřř třetina světové populace, tedy 2,1 miliardy lidí, nemá podle nové studie OSN doma spolehlivě pitnou vodu.)

Modlitba

Pane Bože, někdy je na světě hodně sucho, málo prší, kytky a stromy vadnou. Hodně lidí nemá dost vody nebo pro ni musí chodit někam daleko. Myslíme na ně. Odpusť, ře si vody moc nevážíme.

Někdy, Pane Bože, je sucho v nás vevnitř. Je nám smutno, je nám něěho líto. Nebo jsme sami a nemáme komu říct, co nás trápí. Čhtřli bychom se s tebou potkat, jako se s tebou potkala ta řena u studny. Potř ebujeme od tebe potřšení, požehnání, pomoc. Jsme rádi, ře o nás věš. Amen.

Kam dále

[Hauserová, Alexandra: Ježíš a Samařanka \(týden modliteb za jednotu křesťanů\) \(k...](#)

[Využití biblických postavřek v biblické pastoraci s praktickou ukázkou J 4,1–1...](#)

[Třetř nedřle postní – rořní cyklus A \(kanan.cz\)](#)

Odkaz na píseř

[Před tvou tvář, Pane, nemám vřbec nic](#)

[Poutník a dívka \(SV163\)](#)

[Pán Bůh je láska, to z Písma víš](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál pŕece nejdeme sami IV \(s apořtoly, s Janem a celou církví\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Jan 4,1–30](#)